

մշակն ալ կը յուսահատցնէ : Իսկայն ՚ի վերայ այսր ամենայնի թէ որ ձեռք զարկածդ օրինաւոր ու համեստ բան է խիստ քիչ՝ կրնամ ըսել թէ ամենեւին չսպտահիր՝ որ դուն բարի նպատակիդ հասնելու համար պէտք եղած ջանքն ու մտադրութիւնը ու կարգաւորութիւնը բռնեւէն վերջը՝ քեզի կամ այլոց անկէց օգուտ մը չտեսնես . բաւական է որ գոհ ըլլալուն կերպն ու չափն ալ գիտնաս , ու միայն քու օգուտդ ու շահդ չմտածես հապա նաւ ազգականացդ , բարեկամացդ ու մանաւանդ հայրենեացդ . միայն արտաքին ու խիստ յայտնի օգուտներուն չնայիս՝ հապա մտածես նաւ անոր քու զբաղանացդ վրայ ունեցած հեռուանց հետեւութիւնները , դիտես հասարակաց անկէց յառաջ եկած հոգեւոր և կամ նիւթական պըտուղ մը . ու ան ատեն ապահով և ուրախ կեցիր որ ոչ երբէք քեզի աշխատասիրութեան գրգիռ , և կամ արդեանցդ վարձքը կրնայ պակսիլ :

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆ

ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԹԻՒՆ

Ի՞նչ մը քաղաքականութեան , գիտութեանց և արուեստից մէջ շուտով յառաջացնելու յարմար միջոցները որոնք են , և ինչպէս զանոնք ՚ի գործ դնելու է աս վախճանիս հասնելու համար :

ՎԻՃԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Սկզբից կրկին տարածութիւնը , բնակչաց թիւը ու գաղութականութիւնները :

ՍԵՐԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ տեղեկութիւնը ամէն կրթեալ ընկերութեանց և բանի բուն մարդկանց խօսելու մեծ համբար մըն է , և ժամանակն ալ օգտակար անցնելու մի միայն վայելուչ նիւթ , որ խօսողներն ու լսողները կը զուարճացը-

նէ , և կենցաղավարութեանց մէջէն աւելորդաբանութիւնները կը նուազեցընէ : Իսկ տեսակ խօսակցութիւնները ան ատենները աւելի կը յաճախեն՝ երբոր տէրութիւնները կամ պատերազմի պատճառաւ , կամ վիճակի ու կառավարութեան փոփոխութեամբ և կամ աշխարհակալութեւ ընդհակառակն երկիր ու տէրութեան մաս մը կորսնցընելով այլայլութիւն կը կրեն . որով ամէն մարդ իր բնական , և կրնանք ըսել անսպառաճ զգացմանցը համեմատ աս կամ ան տէրութեան կողմը կը բռնէ և կառավարութեան մը աս և կամ ան ճամբուն հաւնելով կը պաշտպանէ և կամ կառավարութեան դէմ կը դառնայ . կրնայ մակաբերուիլ թէ քանի ծուռ ու սխալ կարծիքներ և տեղեկութիւններ ընկերութեանց մէջ կը յաճախեն , և ամէն մարդ իբրեւ դեղփական պատգամներ կորոտայ իր տգիտութիւնները զուրիշները յաղթահարելու համար . որով փոխանակ օգտակար ըլլալով՝ փնասակար կ'ըլլան աս խօսակցութիւնները թէ լսողաց և թէ խօսողաց՝ տգիտութեւ մէջ հաստատուելով : Երբ որ յաճախ է աս տեսակ սխալական վարդապետութիւնները , մէկալ կողմանէ ալ զարմանալի կամ այնչափ մեղադրելի չեն , որովհետեւ շատ սուր յիշողութիւն մը պէտք է ունենալ աշխարհքիս ամէն տէրութեանց երկրին տարածութիւնը , բազմամարդութիւնը , յառաջագիմութիւնը , կառավարութեւ կերպը , իրենց այլ և այլ տեսակ զօրութիւնները , ժողովրդեան բարքը գիտնալ և միտք պահել , ու ըստ տեղեւոյն առանց իրարու հետ շփոթելու հաւաստի տեղեկութիւնը ըսել . աս պատճառաւ հարկաւոր է շարունակական գիտութիւն ու ծանօթութիւն մը ունենալ . և այնչափ առաւել որչափ որ ամէն տէրութիւն քիչ ատենի մէջ՝ մանաւանդ թէ ամէն տարի մեծ փոփոխութիւն կը կրէ ամէն տեսակ նիւթի մէջ և մանաւորապէս աս տարիներս : Իհա աս պատճառներուս համար ամէն կերպով կը ջանանք օրագիրներնուս մէ-